

PAPER DETAILS

TITLE: GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CINSİYET VE YAS GRUBU ÜZERINE ETKİSİ (SIVAS ÖRNEĞİ)

AUTHORS: Hakan KOÇ, Mustafa SAGDIÇ

PAGES: 295-324

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3223>

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

The Effect of Migration on The Gender and Age Group of Population (Sivas Example)

Yrd. Doç. Dr. Hakan KOÇ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Coğrafya
Eğitimi ABD / Sivas (hakankoc@cumhuriyet.edu.tr)

Yrd. Doç. Dr. Mustafa SAĞDIÇ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Coğrafya
Eğitimi ABD / Sivas (msagdic42@hotmail.com)

ÖZET

Göç, coğrafi mekânlar ve nüfus özelliklerinin değişimi üzerinde önemli bir etkidir. Bu araştırmada da son dönemde Sivas ilinden yaşanan iç göçün yönü ve miktarı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca Sivas ilinden gerçekleşen göçün il nüfusunun cinsiyet ve yaş grubu üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda Sivas il nüfusunda çocuk ve genç nüfus oranı azalırken, yaşlı nüfusun arttığı tespit edilmiştir. Sivas ilinden yaşanan göçün il nüfusunun cinsiyet dağılımında bir dengesizliğe yol açmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sivas ili, Göç, İç göç, Göçün yönü, Göçün miktarı

ABSTRACT

Migration is of significant effect on the change of the features of geographical locations and population. In the current study, it was aimed to determine the direction and amount of the immigration experienced in the city of Sivas lately. Besides, the study comprised how the immigration in the city of Sivas had an effect on gender and age group of the population of the city of Sivas. At the end of the study, it was found that while the rate of child and young population increased, the population of the elderly decreased. It was determined that the immigration experienced in the city of Sivas did not lead to an unbalance in the dispersion of gender of the population of the city of Sivas.

Keywords: city of Sivas, immigration, direction of immigration, amount of immigration

GİRİŞ

Dünyanın her yerinde insanlar çeşitli amaç doğrultusunda doğup büyüdükları yerden başka yerlere geçici veya sürekli olarak yaşamak üzere göç ederler. Göçler sonucu hem göç veren hem de göç alan yerlerin nüfus yapısında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Türkiye’de en çok göç veren yerlerden birisi de Sivas İlidir. Sivas İli’nden yaşanan göçlerin ilin nüfus yapısına etkilerine geçmeden önce, bu bölümde araştırmanın amacından ve araştırmaya ışık tutması açısından kısaca araştırma sahasının konumundan, bu sahanın fiziki ve beşeri özelliklerinden söz edilecektir.

“Nüfusun; devamlı yaşama bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitmesi hareketine, göç denir” (Doğanay, 1994:165).

“Göç, coğrafi mekân değiştirme sürecinin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla toplum yapısını değiştiren nüfus hareketleridir” (Bayhan: 178).

“Türkiye 1950’lerde başlayan bir iç göç dalgasıyla karşı karşıya kalmış ve bu dalga bugünkü nüfus yapısıyla birlikte, nüfusun ülke çapında dağılımını belirlemede en etkin rolü oynamıştır. Bu göç dalgası öncelikle kentler ve kentsel nüfus yapısı üzerinde geri dönüşü imkânsız değişiklikler meydana getirmiştir. Türkiye’nin nüfus yapısı bir anlamda göçlerle şekillenmiştir” (Başel, 2003: 22).

Araştırmanın Amacı:

Göç coğrafya biliminin en popüler ve güncel konularından biridir. Bu olgu, nedenleri, sonuçları ve miktarı ile coğrafya ve diğer disiplinlerin daima ilgi odağı olmaktadır. Sürekli olarak araştırmacılar tarafından farklı boyutlarda ele alınarak incelenmektedir.

Bu araştırmada da söz konusu olgu aşağıdaki boyutlarda incelenmeye çalışılmıştır:

- a. Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireyler yurt genelinde nerelerde yoğunluk kazanmaktadır?
- b. Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin en yoğun olduğu İstanbul, Ankara, İzmir ve Kayseri illerindeki yoğunlukları ne kadardır? Bu bireyler bu illerin hangi ilçelerinde yoğunluk kazanmaktadır?

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

- c. Sivas ilinden yaşanan son dönem iç göçün yönü ve boyutu ile Sivaslıların yoğunluk kazandığı yerler arasında paralellik var mıdır?
- d. Sivas ilinden gerçekleşen iç göç, Sivas il nüfusunun yaş grubu dağılımını etkilemiş midir?
- e. Sivas ilinden gerçekleşen iç göç, Sivas il nüfusunun cinsiyet yapısını etkilemiş midir?

Yukarıda yer alan soruları cevaplandırmada Türkiye İstatistik Kurumu'nun adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerinden yararlanılmıştır.

Çalışma Sahasının Coğrafi Konumu:

Sivas ili İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Kızılırmak bölümünde yer alır. İl topraklarının büyük bölümü Yukarı Kızılırmak havzasında, bir bölümü de Yeşilirmak ve Fırat havzalarında, 36° - 39° doğu meridyenleri 38° - 41° kuzey paralelleri arasında, yer alır. İdari açıdan Sivas ili, kuzeyden Giresun, Ordu ve Tokat; doğudan Erzincan; güneydoğudan Malatya; güneyden Kahramanmaraş ve Kayseri; batıdan ise Yozgat illeri ile çevrilidir. Bu il, yüz ölçüm bakımından 28.488 km²'lik alanıyla Konya'dan sonra ülkemizin ikinci büyük ilidir. İdari açıdan biri merkez ilçe olmak üzere 17 ilçeden oluşmaktadır (Harita 1).

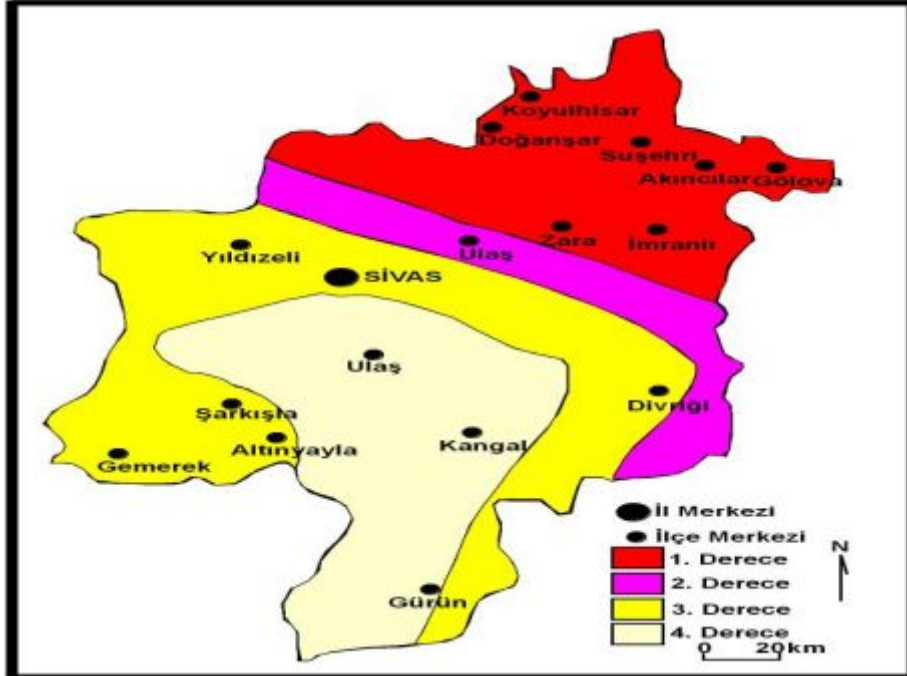
Harita: 1 Sivas İli Lokasyon Haritası

Sivas İlinin Fiziki Coğrafya Özellikleri:

Sivas ilinin toprakları deniz seviyesinden oldukça yüksek, engebeli ve dağlıktır. Kuzey kesiminde Kuzey Anadolu Dağları'na, doğu kesiminde Karasu-Aras dağlarına ve güney kesiminde ise Toroslar'a bağlı Kulmaç ve Tecer dağları yer alır. Platoluk alan, il genelinde geniş bir yer tutar.

Türkiye'nin en uzun akarsuyu Kızılırmak İmranlı'nın kuzeydoğusunda yer alan Kızıldağ'dan doğar. Bu ırmak, Kuzey Anadolu Dağları'nın bir parçası olan Dumanlı dağları ile güneydeki Toros dağlarının devamı niteliğinde olan Tecer dağlarını birbirinden ayırır. Fırat nehrini oluşturan Karasu'nun kollarından olan Çaltı çayı ve Kuruçay ile Fırat'a katılan Tohma çayı da il topraklarından doğar.

Yine Sivas iline ait topraklardan doğan ve Köseadağı'nın batı yamaçlarından kaynaklanan Tozanlı çayı, Doğanşar ilçesinin kuzeybatısında Asmalı ve Tekeli dağlarından akan derelerle birleşerek Yeşilırmak'ı oluşturur. Tödürge, Hafik, Lota ve Karagöl Sivas ilinde bulunan belli başlı doğal göllerdir. Bu göller jips karstı gölleridir.

Harita 2: Sivas İli Deprem Haritası (Deprem Araştırma Dairesi).

İlin kuzey kesimleri Kuzey Anadolu fay kuşağında yer almaktadır. Sivas'a bağlı Koyulhisar, Suşehri, Doğanşar ve Akıncılar ilçeleri birinci derecede deprem bölgesindedir. Sivas merkez ilçe, Yıldızeli, Divriği ilçe merkezleri üçüncü derecede deprem bölgesinde yer almaktadır. Ulaş ve Kangal ilçe merkezleri ise dördüncü derecede deprem bölgesindedir (Harita 2). Yukarı Kızılırmak ve Tecer dağları boyunca sınırlı da olsa yer sarsıntılarında etkilenebilen tektonik denetimli faylar ve heyelanlar da bulunur.

Sivas ilinin büyük bir kesiminde karasal iklim etkilidir. İl genelinde kışları soğuk ve sert geçer. Kış aylarında bol kar yağışı görülür. Kar, 3–4 ay yerde kalır. Yazları sıcak ve kurak, ilkbahar ve sonbahar ayları da genellikle yağışlı geçer.

Karasal iklimin hüküm sürdüğü ilde, doğal bitki örtüsü genelde step görünümündedir. Kuzeydeki dağların yüksek kesimlerinde, soğuğa dayanıklı sarıçam, meşe ve ardıç ağaçlarından oluşan orman alanları mevcuttur. İl genelinde kahverengi bozkır toprakları yaygınlık göstermektedir.

Sivas İlinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafya Özellikleri:

Sivas isminin Sebestia'dan türediği ve bu isimde Pontus ile Kapadokya'yı birleştiren Kral Pitodoris tarafından verildiği belirtilmektedir. Yine başka bir sözlü tarihe göre, Sivas isminin Hititler'in bir kolu olan Sipasip kavminin adından ya da Selçuklular'ın dilinde üç değirmen anlamına gelen Sebast sözcüğünden geldiği de söylenmektedir (Denizli, 19997: 416).

Sivas Valiliğinin hazırlattığı çevre durum raporuna göre (2007: 236), “Rakımın yüksek olması ve jipsli arazilerin geniş yer tutması yüzünden ekime elverişli alanların sınırlı olduğu ilde, başlıca gelir kaynağını hayvancılık oluşturmaya rağmen, son on yıl içinde hayvancılıkta gerileme gözlenmektedir. Sivas ilinde yetiştirilen başlıca bitkisel ürünler sırayla buğday, şeker pancarı, arpa, çavdar, patates, nohut, mercimek ve yulaftır. İlde sebze üretimi çok düşük seviyededir. En çok üretilen sebzeler domates, taze fasulye, lahana ve salatalıktır. Bu üretim miktarları ihtiyacı karşılamaktan uzak olup, daha çok çevre illerin ürünleri tüketilmektedir. Sebze üretiminde Suşehri ilçesi ve çevresi ön plandadır. Meyve üretiminde Suşehri ve Gürün ilçeleri ön sıralardadır. Bu ilçelerin yükselti değerleri düşük olduğundan iklimi sebze ve meyve

üreticiliğine elverişlidir. Üretilen meyve, daha çok üretildiği dar bölgede tüketilmekte iç piyasaya dahi çıkamamaktadır”.

İlin en büyük sanayi kuruluşu Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı Türkiye Demiryolu Makineleri Sanayi'dir. Ayrıca T.C. Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü'ne bağlı dört işletme müdürlüğü ve beton travers fabrikası da vardır. Kent merkezindeki bu kuruluşların dışında kamu kuruluşlarına ait bölge müdürlükleri (TCK, DSĞ, Köy Hizmetleri, MTA vd.) ve 35.636 öğrenci kapasiteli Cumhuriyet Üniversitesi de mevcuttur.

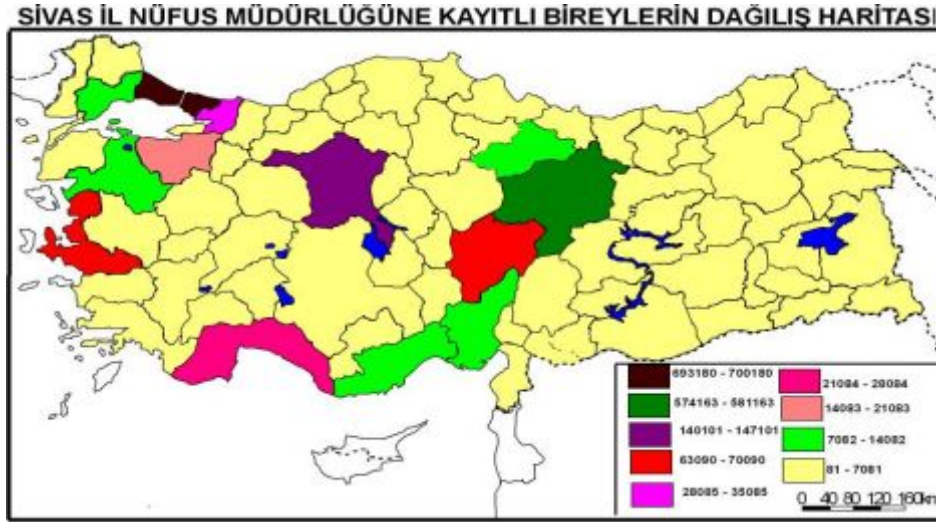
Madencilik sektöründe Sivas Demir Çelik Fabrikası; 1998 yılında özelleştirme kapsamına alınarak satılmış olup halen TMSF tarafından işletilmektedir. Enerji sektörü ile ilgili olarak Kangal ilçesinde Kangal Termik Santrali ve Suşehri ilçesinde Kılıçkaya Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır.

“Cumhuriyetin ilk elli yılı içinde demiryollarının ulaşımına açılması ve kamu yatırımlarından ilin önemli bir pay almasına bağlı olarak Sivas ilinde gelişme gözlenmiştir. 1950'de 52.000 olan nüfus, 1980'de 172.000'e ulaşmıştır. Son 20 yıl içinde ise bu büyümeye paralel sanayi yatırımları aynı oranda gelişmediği için il dışına göçler yoğunlaşmış ve sonuçta nüfus artış hızı azalmıştır” (Çevre Durum Raporu, 2007:240).

a. Sivas İl Müdürlüğüne Kayıtlı Bireyler Yurt Genelinde Nerelerde Yoğunluk Kazanmaktadır?

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2008 – 2009 adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre, Türkiye'de 1.767.724 kişi Sivas İl Nüfus Müdürlüğü'ne kayıtlıdır. Bu nüfusun 580.036'sı Sivas'ta yaşamaktadır. Geriye kalan 1.187.688'i yurdun çeşitli illerine dağılmış durumdadır. Sivas İl Nüfus Müdürlüğü'ne bağlı kişilerin en fazla yaşadığı il 695863 kişi ile İstanbul'dur (Harita 3). İstanbul'da yaşayan Sivas ili nüfusuna kayıtlı kişi sayısı, Sivas'ta yaşayan Sivas ili nüfusuna kayıtlı kişi sayısından (580030) fazladır. İstanbul ve Sivas'tan sonra; Ankara (143.153 kişi), Kayseri (68.219 kişi), İzmir (63.665 kişi), Kocaeli (29.177 kişi), Antalya (25.750 kişi), Bursa (18688 kişi), İçel (13.900 kişi), Adana (12.197), Tokat (8.790 kişi), Tekirdağ (7.891 kişi) ve Balıkesir (7.642 kişi) Sivas il nüfusuna kayıtlı kişilerin yoğun olarak yaşadığı illerdir. Sivas ili nüfus müdürlüğüne bağlı kişilerin en az yaşadığı il ise 81 kişi ile Kilis'tir.

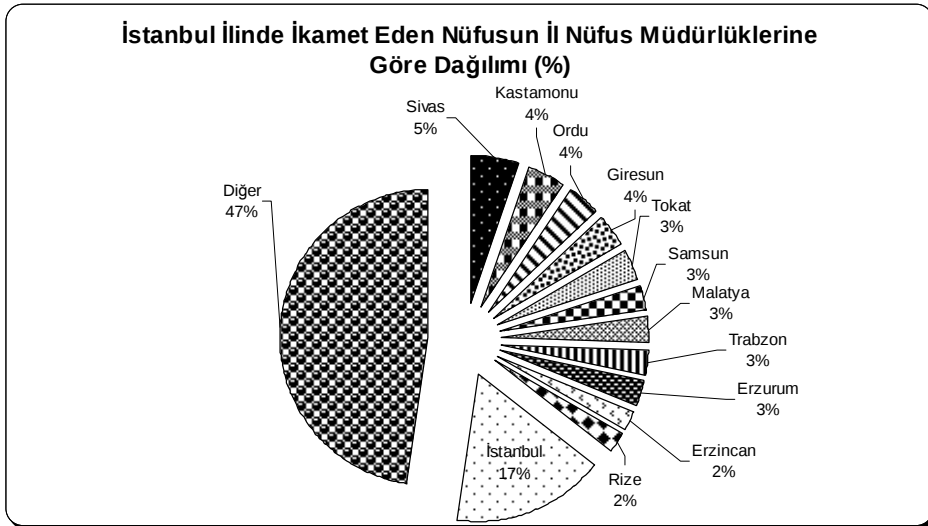
GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

Harita: 3 (TUİK 2009 Adrese Dayalı Nüfus Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur)

b. Sivas ili nüfusuna kayıtlı kişilerin ağırlıklı olarak yaşadığı İstanbul, Ankara, İzmir ve Kayseri şehirlerinde bu bireylerin yoğunlukları ne kadardır? Bu bireyler, söz konusu illerin hangi ilçelerinde yoğunluk kazanmaktadır?

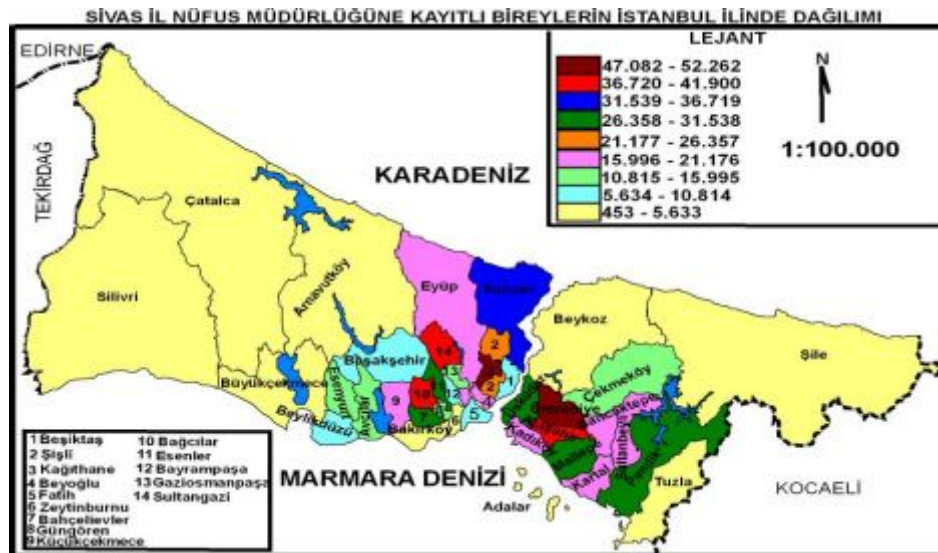
İstanbul İli:

Grafik:1 (TUİK, 2009)

2008 – 2009 Türkiye İstatistik Kurumu’na ait adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, İstanbul’da 12.867.332 kişi ikamet etmektedir. Bu nüfusun % 17’si İstanbul İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlıdır. İstanbul’da İstanbul İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı kişilerden sonra en fazla oran %5 ile Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne bağlı kişilerdedir (Grafik 1).

İstanbul, nüfusu içinde Sivas doğumlu olanların, oransal ağırlığına göre sıralaması bakımından 1950 yılında 7., 1955 yılında 4., 1960 yılında 2. sırada yer alırken, bu yıllarda Kastamonu ili ilk sıradadır. 1975 yılından itibaren Sivas doğumlu olanlar ilk sıraya yerleşmiş ve o tarihten itibaren de İstanbul nüfusu içinde ilk sıradaki oransal ağırlığını daima korumuştur (Başel, 2003:279).

Harita: 4 (TÜİK 2009 Adrese Dayalı Nüfus Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur.)

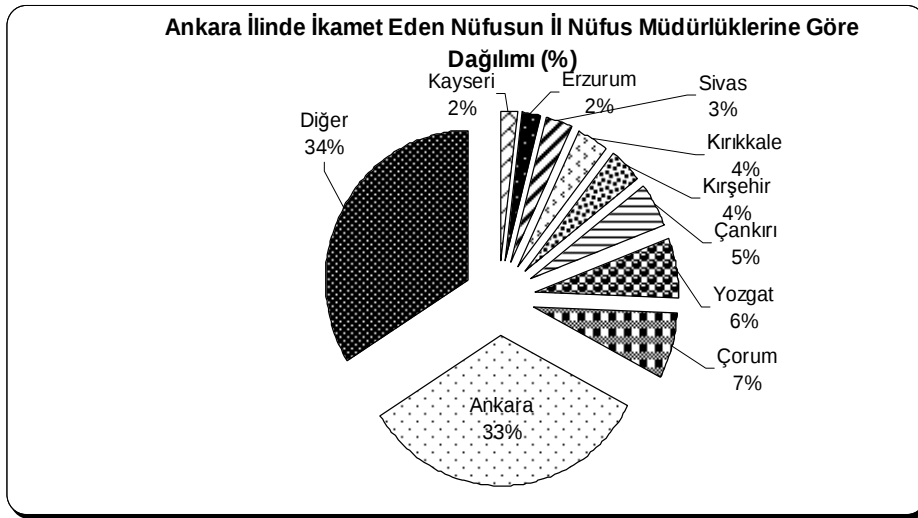
Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin İstanbul'da en az bulunduğu ilçe 453 kişi ile Adalar iken, en fazla bulunduğu ilçe ise 52.252 kişi ile Ümraniye'dir. Harita 4 incelendiğinde İstanbul'da yaşayan Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin merkezden uzak Çatalca, Silivri, Şile, Tuzla, Arnavutköy ilçelerinde yoğunlukları az iken, Ümraniye, Kâğıthane, Sultangazi, Bağcılar ilçelerinde yoğunlukları fazladır. Ümraniye ve Kâğıthane gibi ilçelerde Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin yoğunlaşmasında, Sivaslıların bu büyük

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

metropolde yabancılık çekmemek için akraba veya hemşehrilerinin yakın olduğu yerlere yerleşmeleri önemli bir etkidir.

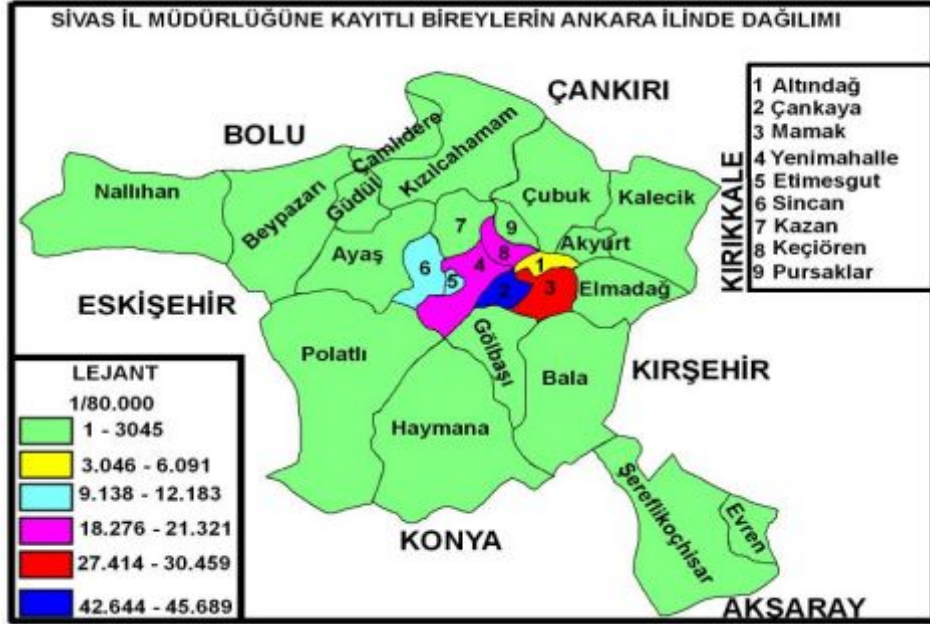
Ankara İli:

Türkiye İstatistik Kurumunun 2008 – 2009 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, Ankara’da 4.637.155 kişi ikamet etmektedir. Bu nüfusun % 33’ü Ankara İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlıdır. Ankara’da Ankara İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı kişilerden sonra en fazla %7’lik oran ile Çorum ili nüfusuna kayıtlı kişiler ikamet etmektedir. Bu illeri, %6 ile Yozgat, %5 ile Çankırı, %4 ile Kırıkkale ile Kırşehir ve % 3 ile Sivas takip etmektedir (Grafik 2).

Grafik:2 (TUİK, 2009)

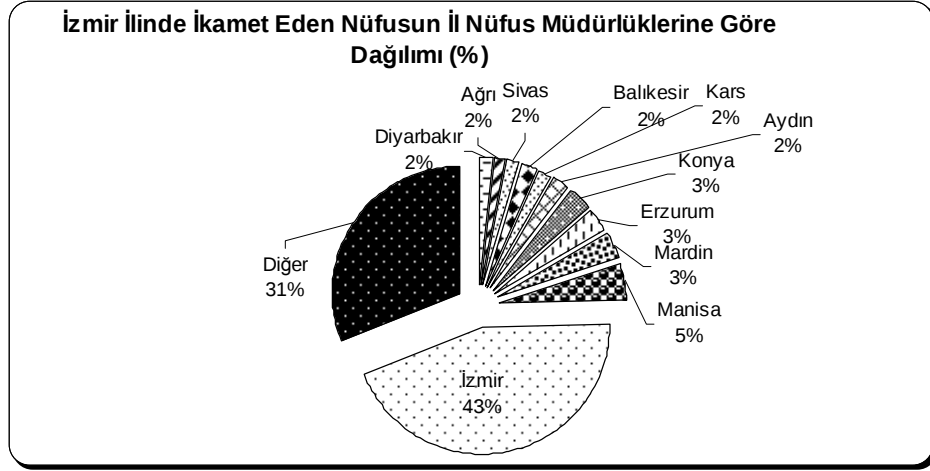
Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin Ankara’da en az bulunduğu ilçe 1 kişi ile Evren iken, en fazla bulunduğu ilçe 45.678 kişi ile Çankaya’dır. Harita 5 incelendiğinde Ankara’da Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin Şereflikoçhisar, Evren, Haymana, Polatlı, Nallıhan, Güdül, Çamlıdere, Kızılcahamam gibi dış ilçelerde yoğunlukları az iken, Çankaya, Mamak, Yenimahalle, Keçiören ilçelerinde yoğunlukları fazladır.

Harita: 5 (TUIK 2009 Adrese Dayalı Nüfus Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur.)

İzmir İli:

Türkiye İstatistik Kurumunun 2008 – 2009 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, İzmir’de 3.858.315 kişi ikamet etmektedir. Bu nüfusun % 43’ü İzmir İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlıdır. İzmir’de İzmir İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı kişilerden sonra en fazla %5 ile Manisa ili nüfusuna kayıtlı kişiler bulunmaktadır. Bu illeri, %3 ile Mardin, Erzurum ve Konya, %2 ile Aydın, Kars, Balıkesir, Sivas, Ağrı ve Diyarbakır illeri takip etmektedir (Grafik 3).

Grafik: 3 (TÜİK, 2009)

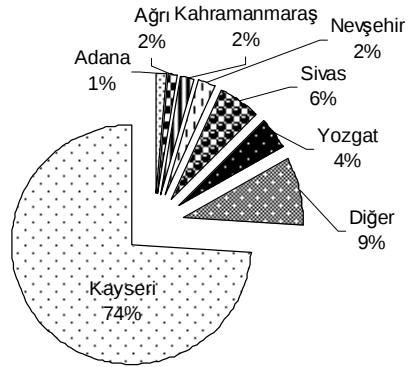
Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin İzmir İli'nde en az bulunduğu ilçe 18 kişi ile Kınık iken, en fazla bulunduğu ilçe 15.613 kişi ile Karabağlar'dır. Harita 6 incelendiğinde İzmir'de Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin merkezden uzak Kiraz, Beydağ, Kınık, Bergama, Dikili gibi dış ilçelerde yoğunlukları az iken; Karabağlar, Buca, Bayraklı, Karşıyaka, Konak ilçelerinde yoğunlukları fazladır. Karabağlar ilçesinde Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin yoğunlaşmasında, bu ilçede büyük bir mobilya sanayisinin bulunması ve Sivashlıların bu büyük metropolde yabancılık çekmemek için akraba veya hemşerilerine yakın yerlere yerleşmeleri önemli bir etkindir.

Harita: 6 (TÜİK 2009 Adrese Dayalı Nüfus Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur.)

Kayseri İli:

Kayseri İlinde İkamet Eden Nüfusun İl Nüfus Müdürlüklerine Göre Dağılımı

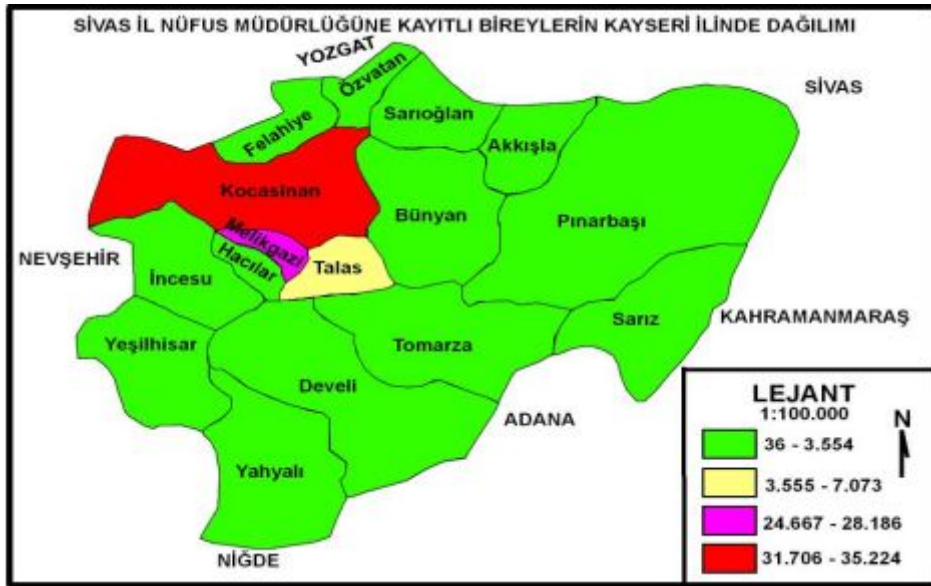

Grafik: 4 (TÜİK,2009)

Türkiye İstatistik Kurumunun 2008 – 2009 adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, Kayseri’de 1.204.236 kişi ikamet etmektedir. Bu

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

nüfusun % 74'ü Kayseri İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlıdır. Kayseri'de Kayseri İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı kişilerden sonra en fazla (% 6 oran ile) Sivaslı kişiler bulunmaktadır. Bu illeri, %4 ile Yozgat, %2 ile Nevşehir, Kahramanmaraş, Ağrı, % 1 ile Adana illeri takip etmektedir (Grafik 4).

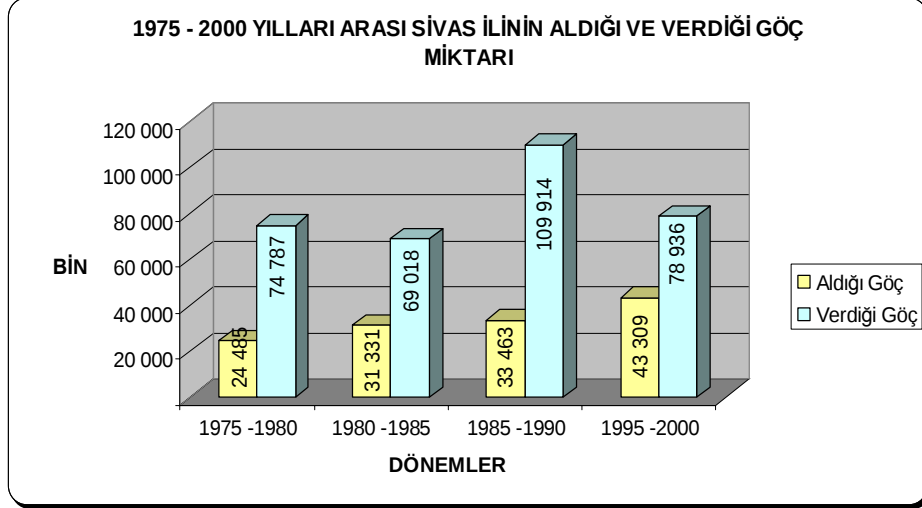
Harita: 7 (TÜİK 2009 Adrese Dayalı Nüfus Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur.)

Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin Kayseri'de en az bulunduğu ilçe 36 kişi ile Akkışla iken, en fazla bulunduğu ilçe 35.217 kişi ile Kocasinan'dır. Harita 7 incelendiğinde Kayseri'de Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin merkezden uzak Yahyalı, Develi, Akkışla, Yeşilhisar, Pınarbaşı, Sarız gibi dış ilçelerde yoğunlukları az iken; Kocasinan, Melikgazi, Talas ilçelerinde yoğunlukları fazladır. Kayseri Büyükşehir Belediyesine bağlı Kocasinan, Melikgazi, Talas ilçelerinde Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin yoğunlaşmasında, iş imkânlarının fazla olması önemli bir etkindir.

Sivas İl Nüfus Müdürlüğü'ne kayıtlı olup, 2008 -2009 döneminden önce kütüğünü başka il nüfus müdürlüklerine taşıyan bireylerle ilgili veriler bulunmadığından bunlarla ilgili net bir yorum yapılamamıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun yapmış olduğu 2009 yılı

adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, Sivas ilinde 633.347 yaşamaktadır. Yine, 2009 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Türkiye’de 1.767.718 kişi Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlıdır. Bu sayının 580.030 kişisi Sivas ilinde ikamet ederken, 1. 187. 688 kişisi Sivas ili dışındaki illerde ikamet etmektedir. Sivas dışında yaşayan Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne bağlı kişilerin oranı Sivas’ta yaşayan Sivaslıların yaklaşık iki katıdır.

c. Sivas ilinden yaşanan son dönem iç göçün yönü ve boyutu ile Sivaslıların yoğunluk kazandığı yerler arasında paralellik var mıdır?

Grafik 5: (TUİK Genel Nüfus Sayım İstatistikleri 2000)

Dönemlere Göre Sivas İlinin Net Göç Hızı

Tablo: 1 Dönemlere Göre Sivas İlinin Net Göç Hızı (TUİK Genel Nüfus Sayım İstatistikleri 1975 -2000)

İL	1975 – 1980 Dönemi		1980 – 1985 Dönemi		1985 – 1990 Dönemi		1995 – 2000 Dönemi	
Sivas	Miktar (Kişi)	(%)	Miktar (Kişi)	(%)	Miktar (Kişi)	(%)	Miktar (Kişi)	(%)
	50302	-75.4	37587	-54.4	76451	-105.8	35627	-51.0

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 1975 yılından önce düzenli olarak göç ile ilgili kayıt tutulamadığından bu yılın öncesine dair yorum yapılamamıştır. Grafik: 5 ve Tablo 1’de görüleceği üzere Sivas, göç

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

veren bir il hüviyetindedir. 1975 yılından 2000 yılına kadar Sivas'ta en fazla göçün yaşandığı dönem 1985 – 1990 dönemidir. Bu göç eğilimi günümüzde de yaşanmaktadır.

2008–2009 dönemine ait adrese dayalı nüfus kayıt verilerine göre, Sivas'tan 28585 kişi başka vilayetlere, 23217 kişi de başka vilayetlerden Sivas'a göç etmiştir. Arada 5368 kişilik fark vardır. Sivas ilinin net göç hızı -8.44'tür.

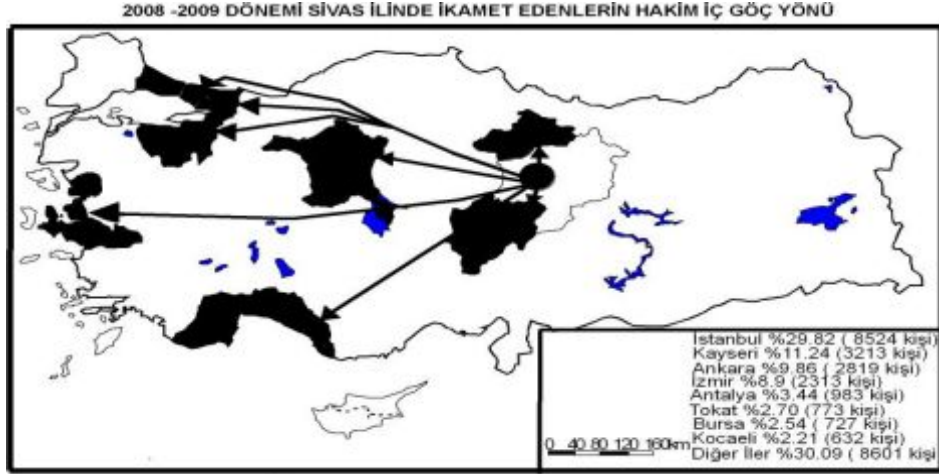
TUİK'in 2009 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre, net göç hızı bakımından Sivas ili en fazla göç veren 18 ilden birisidir. En fazla göç veren illerimizde göç miktarı ve hızı şu şekildedir:

Net Göç Hızı Bakımından En Fazla Göç Veren İllerimiz

Tablo: 2 Net Göç Hızı Bakımından En Fazla Göç Veren İllerimiz(TUİK 2009 Nüfus Sayım İstatistikleri)					
İller	İlin Toplam Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Fark	Net Göç Hızı
Sivas	633.347	23.217	28.585	-5.368	-8,44
Adıyaman	588.475	12.091	18.295	-6.204	-10,49
Şırnak	430.424	8.356	13.025	-4.669	-10,79
Siirt	303.622	8.475	11.797	-3.322	-10,88
Erzurum	774.207	24.830	33.681	-8.851	-11,37
Gümüşhane	130.976	8.681	10.444	-1.763	-13,37
Hakkari	256.761	4.314	7.949	-3.635	-14,06
Bitlis	328.489	11.594	16.485	-4.891	-14,78
Iğdır	183.486	5.179	7.986	-2.807	-15,18
Çorum	540.704	13.672	22.699	-9.027	-16,56
Bayburt	74.710	3.101	4.420	-1.319	-17,5
Yozgat	487.365	17.705	25.546	-7.841	-15,96
Ağrı	537.665	12.115	22.613	-10.498	-19,34
Kars	306.536	9.028	15.660	-6.632	-21,4
Muş	404.484	10.158	20.182	-10.024	-24,48
Tunceli	83.061	4.100	6.205	-2.105	-25,03
Mardin	737.852	18.296	40.308	-22.012	-29,39
Ardahan	108.169	3.775	7.033	-3.258	-29,67

Benzer bir sonucu Akpınar (2007: 93) şu şekilde ifade etmektedir: “Sivas ili nüfus artışı dikkate alındığında, dışarıya göç veren önemli iller arasındadır”.

Sivas ilinden son dönem gerçekleşen göçün yönü ile Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin yoğunlaştığı yer arasında büyük bir paralellik söz konusudur. Sivas ilinden en fazla iç göç İstanbul iline gerçekleşmektedir (Harita 8). Yine Sivas İl Müdürlüğüne bağlı bireylerin en çok yoğunlaştığı yer de İstanbul ilidir. Bu durumun gerçekleşmesinde iki önemli etken bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, haritadaki Tokat ili dışındaki illerin Sivas iline göre ekonomik açıdan önemli bir çekim merkezi olmasıdır. İkinci sebep ise, Sivas İl Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin gittikleri yerlerde yabancılık çekmemek için hemşerilerinin yoğunlaştığı yerleri seçmesidir.

Harita 8 : (Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2009 Yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Verilerinden Yararlanarak Oluşturulmuştur.)

Harita 8 incelendiğinde Sivas ilinde gerçekleşen göçün %29.82’si İstanbul, %11.24’ü Kayseri, %9.86’sı Ankara, % 8,9’u İzmir, %3.44’ü Antalya, %2.70’i Tokat, %2.54’ü Bursa, %2.21’i Kocaeli illerine gerçekleşmiştir. Bu veriler göstermektedir ki Sivas ilinde gerçekleşen göç, geneli itibari ile Türkiye’nin büyük şehirlerine doğrudur.

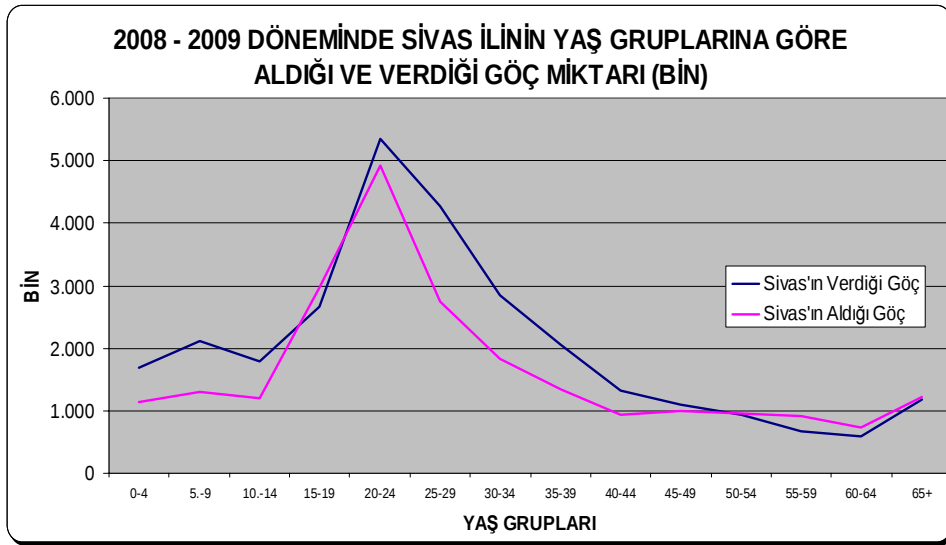
Garipağaoğlu’nun Sivas’ın 1975–1985 yılları arasındaki nüfus hareketliliğine yönelik yaptığı çalışmanın sonuçları ile yukarıdaki göç yönü arasında büyük bir paralellik söz konusudur. “1975–1980 yıllarında Sivas ilinin nüfus gönderdiği illerin başında 35 023 kişi ile İstanbul gelmekte, bu ili 9 975 kişi ile Ankara ve 5 127 kişi ile Kayseri izlemektedir. Sivas’ın 1980–85 dönemindeki nüfus hareketliliğinde de

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

İstanbul (28 535 kişi), Ankara (7 417 kişi) ve Kayseri (3 174 kişi) illerinin yanında yer alan aynı zamanda Kayseri ilini dördüncülüğe iten İzmir (3 890 kişi) Sivas'tan göç alan başlıca illeri oluşturmaktadır” (Garipağaoğlu, 1995: 81).

Kayseri, Garipağaoğlu'nun 1975–1980 yılları arasında yaptığı çalışmada Sivas'tan en çok göç alan 4. sıradaki il iken 2008–2009 döneminde Sivas ilinden en fazla göç alan ikinci il hüviyetini kazanmıştır. Kayseri ilinin hızla gelişen bir il olmasının yanı sıra Sivas iline komşu il olması iki il arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkileri hızlandırmış ve bu duruma neden olmuştur.

d. Sivas ilinden gerçekleşen iç göç, Sivas il nüfusunun yaş grubu dağılımını etkilemiş midir?

Grafik: 6 (TÜİK, 2009)

2008–2009 dönemi Sivas ilinin yaş gruplarına göre aldığı ve verdiği göç miktarını gösteren grafik 6 incelendiğinde 50–54 yaş grubuna kadar geneli itibari ile bütün yaş gruplarında Sivas ilinin verdiği göç aldığı göçten fazladır. 50–54 yaş grubu üzerindeki yaş gruplarında ise bu sefer tam tersi bir durum söz konusudur. Bu yaş grubu ve üzerindeki gruplarda Sivas ilinin aldığı göç miktarı verdiği göç miktarından fazladır. Bu durum aynı zamanda Sivas iline tersine bir göçün olduğunu da

göstermektedir. Belli bir süre Sivas ilinin dışında çalışıp emekli olan bireyler tekrar Sivas iline göç etmektedir.

Grafik 6'daki son dönem göçü geniş aralıklı yaş grubuna göre yorumlandığımızda Sivas ilinden dışarıya yönelik göç daha çok 15–64 yaş grubu arasında görülmektedir.

Yukarıdakine benzer bir sonucu Sanay (1990: 31) şu şekilde ifade etmektedir: “Sivas ilinin üç ana yaş grubuna bakıldığında (1–14, 15–64, 64+), 15–64 yaş grubuna dâhil çalışma çağındaki nüfusun payının ülke genelinden düşük seyrettiği görülür. Bu durum, Sivas’ın dışarıya göç veren bir il olmasından kaynaklanmaktadır. İl dışına yönelik göç, daha çok 15–64 yaş grubu arasında görülmektedir. Bu sebeple 15–64 yaş grubunun toplam nüfus içindeki payı giderek azalmıştır. Bu pay Sivas’ta 1950’de %55,3 iken ülke genelinde %58,4 idi. 1975’te bu oran Sivas’ta %50,2’ye, ülke genelinde ise %55,5’e düşmüştür.”

“Göçün kendisine özgü bir yaş yapısı ve bileşimi vardır. Bu yapı, göçün karakteristiğini göstermek bakımından önemlidir” (Başel, 2003: 382). Sivas’tan yaşanan göçün buradaki yaş grupları dağılımını il genelinde nasıl etkilediğini daha net görmek açısından 2009, 2007, 2000, 1990, 1985 yıllarına ait Sivas il nüfusunun dar aralıklı yaş dağılımı incelemek yararlı olacaktır.

Tablo: 3 Sivas İlinde Nüfusun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Yapısı (2009) (TUIK, 2009)						
Yaş Gr.	Erkek	%’si	Kadın	%’si	Toplam	%’si
00-04	26.187	51,4	24.755	48,6	50.942	8,0
05..09	26.804	50,9	25.809	49,1	52.613	8,3
10..14	29.366	51,2	28.039	48,8	57.405	9,1
15-19	29.353	50,5	28.819	49,5	58.172	9,2
20-24	31.380	52,3	28.673	47,7	60.053	9,5
25-29	27.409	52,2	25.133	47,8	52.542	8,3
30-34	23.580	51,2	22.477	48,8	46.057	7,3
35-39	20.979	49,7	21.216	50,3	42.195	6,7
40-44	18.809	50,9	18.128	49,1	36.937	5,8
45-49	17.890	49,7	18.099	50,3	35.989	5,7
50-54	15.875	50,8	15.357	49,2	31.232	4,9
55-59	13.168	49,7	13.327	50,3	26.495	4,2
60-64	11.360	46,7	12.985	53,3	24.345	3,8

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

65-69	9.455	47,4	10.489	52,6	19.944	3,1
70-74	6.101	43,9	7.800	56,1	13.901	2,2
75-79	7.743	51,9	7.186	48,1	14.929	2,4
80-84	2.674	38,9	4.205	61,1	6.879	1,1
85-89	626	29,9	1.470	70,1	2.096	0,3
90+	146	23,5	475	76,5	621	0,1
TOPLAM	318.905	50,4	314.442	49,6	633.347	100,0

Tablo: 4 Sivas İlinde Nüfusun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Yapısı (2007) (TUIK, 2009)

Yaş Gr.	Erkek	%'si	Kadın	%'si	Toplam	%'si
00-04	26.447	51,4	24.981	48,6	51.428	8,1
05..09	29.535	50,9	28.499	49,1	58.034	9,1
10..14	30.538	51	29.284	49	59.822	9,4
15-19	29.960	50,6	29.297	49,4	59.257	9,3
20-24	33.203	53,1	29.325	46,9	62.528	9,8
25-29	28.220	51,5	26.592	48,5	54.812	8,6
30-34	23.504	50,7	22.850	49,3	46.354	7,3
35-39	20.358	50	20.328	50	40.686	6,4
40-44	19.136	50	19.166	50	38.302	6,0
45-49	16.572	50	16.570	50	33.142	5,2
50-54	14.969	50,1	14.900	49,9	29.869	4,7
55-59	12.593	48,1	13.571	51,9	26.164	4,1
60-64	10.229	46,9	11.598	53,1	21.827	3,4
65-69	8.760	46,2	10.190	53,8	18.950	3,0
70-74	7.592	49,7	7.676	50,3	15.268	2,4
75-79	6.038	44,6	7.492	55,4	13.530	2,1
80-84	2.241	37,1	3.801	62,9	6.042	0,9
85-89	433	27,7	1.132	72,3	1.565	0,2
90+	229	25,9	655	74,1	884	0,1
TOPLAM	320.557	50,2	317.907	49,8	638.464	100,0

Tablo: 5 Sivas İlinde Nüfusun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Yapısı (2000) (TUIK, Nüfus Sayım İstatistikleri, 2000)

Yaş Gr.	Erkek	%'si	Kadın	%'si	Toplam	%'si
00-04	38.546	51,5	36.308	48,5	74.854	9,9
05..09	39.338	51,6	36.930	48,4	76.268	10,1
10..14	42.109	51,3	39.916	48,7	82.025	10,9

HAKAN KOÇ – MUSTAFA SAĞDIÇ

15-19	41.627	49,6	42.309	50,4	83.936	11,1
20-24	38.332	51,9	35.587	48,1	73.919	9,8
25-29	29.353	50,3	28.958	49,7	58.311	7,7
30-34	25.356	51,4	24.006	48,6	49.362	6,5
35-39	23.962	51,0	23.027	49,0	46.989	6,2
40-44	21.559	52,1	19.823	47,9	41.382	5,5
45-49	17.622	51,5	16.612	48,5	34.234	4,5
50-54	15.427	49,4	15.823	50,6	31.250	4,1
55-59	13.037	49,4	13.354	50,6	26.391	3,5
60-64	10.849	46,7	12.405	53,3	23.254	3,1
65-69	12.636	52,1	11.614	47,9	24.250	3,2
70-74	7.875	47,7	8.620	52,3	16.495	2,2
75+	5.539	46,1	6.481	53,9	12.020	1,6
Bilinmeyen	87	57,6	64	42,4	151	0,0
TOPLAM	383.254	50,8	371.837	49,2	755.091	100,0

Tablo: 6 Sivas İlinde Nüfusun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Yapısı (1990), (TÜİK, Nüfus Sayım İstatistikleri, 1990)

Yaş Gr.	Erkek	% 'si	Kadın	% 'si	Toplam	% 'si
00-04	41.926	51,0	40.332	49,0	82.258	10,7
05..09	50.681	51,0	48.679	49,0	99.360	12,9
10..14	53.033	50,9	51.134	49,1	104.167	13,6
15-19	41.843	46,8	47.487	53,2	89.330	11,6
20-24	31.005	48,5	32.887	51,5	63.892	8,3
25-29	27.930	49,9	27.996	50,1	55.926	7,3
30-34	24.297	51,1	23.257	48,9	47.554	6,2
35-39	21.283	51,5	20.034	48,5	41.317	5,4
40-44	18.025	50,5	17.639	49,5	35.664	4,6
45-49	15.254	50,0	15.240	50,0	30.494	4,0
50-54	12.315	45,4	14.811	54,6	27.126	3,5
55-59	16.103	53,0	14.265	47,0	30.368	4,0
60-64	12.720	49,2	13.151	50,8	25.871	3,4
65-69	7.037	49,0	7.327	51,0	14.364	1,9
70-74	3.870	48,2	4.154	51,8	8.024	1,0
75+	5.645	49,2	5.817	50,8	11.462	1,5
Bilinmeyen	188	61,8	116	38,2	304	0,0
TOPLAM	383.155	49,9	384.326	50,1	767.481	100,0

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

Tablo: 7 Sivas İlinde Nüfusun Dar Aralıklı Yaş ve Cinsiyet Yapısı (1985), (TÜİK, Nüfus Sayım İstatistikleri, 1985)						
Yaş Gr.	Erkek	%'si	Kadın	%'si	Toplam	%'si
00-04	50.665	51,1	48.570	48,9	99.235	13,1
05..09	56.498	50,9	54.427	49,1	110.925	14,7
10..14	55.082	51,4	52.153	48,6	107.235	14,2
15-19	40.940	47,2	45.745	52,8	86.685	11,5
20-24	29.116	46,2	33.847	53,8	62.963	8,3
25-29	26.310	50,0	26.277	50,0	52.587	7,0
30-34	20.801	49,7	21.062	50,3	41.863	5,5
35-39	18.480	49,4	18.940	50,6	37.420	5,0
40-44	15.607	48,1	16.872	51,9	32.479	4,3
45-49	13.055	45,7	15.484	54,3	28.539	3,8
50-54	16.960	50,5	16.648	49,5	33.608	4,5
55-59	13.843	51,0	13.326	49,0	27.169	3,6
60-64	8.478	47,9	9.208	52,1	17.686	2,3
65-69	5.287	48,4	5.636	51,6	10.923	1,4
70-74	5.300	52,1	4.882	47,9	10.182	1,3
75+	5.426	49,0	5.649	51,0	11.075	1,5
Bilinmeyen	958	58,6	677	41,4	1.635	0,2
TOPLAM	382.806	49,6	389.403	50,4	772.209	102,3

“Çeşitli ayrımlar olmakla birlikte 0–14 yaş grubu çocuk, 15–64 yaş grubu yetişkin, 65 yaş ve üzeri yaşlı nüfus olarak nitelendirilir” (Tümertekin, 1994: 177).

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 0–4 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 0–4 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusa oranı %13.1 iken, 1990’da %10.7, 2000’de %9.9, 2007’de %8.1’dir, 2009 yılında ise bu oran %8’e düşmüştür.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 5–9 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 5–9 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı %14.7 iken, 1990’da % 12.9, 2000’de %10.1, 2007’de 9.1, 2009 yılında ise %8.3’tür.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 10–14 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları

şu şekildedir: 10–14 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı %14.2 iken, 1990’da % 13.6, 2000’de %10.9, 2007’de % 9.4, 2009 yılında ise %9.1 olmuştur.

Tüm Türkiye genelinde ana çocuk sağlığı hizmetlerindeki iyileşmeye rağmen, Sivas ili genelinde sürekli olarak 0–4, 5–9 ve 10–14 yaş gruplarının düşmesinin en önemli nedeni göçtür. Bu tablodan şu sonuç çıkarılabilir: Sivas ilinden göç eden evli bireyler tek göç etmemektedir, beraberlerinde çocuklarını da götürmektedirler.

Çocuk nüfus oranının il nüfus oranına göre sürekli azalmasında elbette ki doğurganlık oranının ülke çapında olduğu gibi Sivas ilinde de eskiye göre bir azalma göstermesi etkilidir. Ancak, Sivas’tan yaşanan göçün net bir şekilde anlaşılması için, İstanbul, Ankara, Kayseri, İzmir ve Sivas illerindeki Sivas Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin 2000 ve 2009 yıllarındaki sayısını gösteren tablo 8’e bakmak yararlı olacaktır.

Tablo: 8 Sivas Nüfus Müdürlüğüne Kayıtlı Bireylerin Sayısı, (TÜİK 2000–2009 Nüfus Sayım İstatistikleri)		
İLLER	2000 YILI SAYIMI	2009 YILI SAYIMI
İstanbul	375.002	695.863
Ankara	84.591	143.153
Kayseri	34.433	68.219
İzmir	41.094	63.665
Sivas	680.902	580.036

Tablo: 8’den de anlaşılacağı üzere dokuz yıl içerisinde Sivas ilinde Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin sayısında 100.866 kişilik bir azalma söz konusudur. Kayseri ilindeki Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireylerin oranı dokuz yılda yaklaşık 2 kat bir artış gösterirken, İstanbul ilinde bu rakam 1.8’lik bir artış göstermektedir.

Akpınar (2007: 88) yaptığı bir çalışmada 0–4 ve 5–9 yaş gruplarındaki gelişimi şu şekilde açıklamaktadır: “Sivas İl Sağlık Müdürlüğü, 2005 yılı nüfus piramidine bakıldığında, taban kısmının geniş olduğu görülür. Bu durum Sivas ilinde doğurganlığın ve buna bağlı çocuk nüfusunun fazla olmasından kaynaklanır. Özellikle en fazla kadın ve erkek nüfusun 5–9 yaş aralığında toplanması bunun kanıtını oluşturur. Diğer taraftan 0–4 yaş grubuna bakıldığında, 5–9 yaş aralığının altında kaldığı ve piramidin daraldığı görülür. Bu durumun başlıca nedenlerini: 0–4 yaş aralığında görülen ölüm olaylarının fazlalığı, artan ekonomik

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

kaygılar, sosyal gelişmelere bağlı olarak doğum oranının düşmesi ve göç olayı oluşturur”.

15–19 yaş grubu, bireylerin çocukluktan çıkıp yetişkinliğe girdiği yaş grubudur. Bu yaş grubunun Sivas ilindeki durumunu değerlendirecek olursak durum yukarıdaki yaş gruplarına benzer şekildedir. 15–19 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusa oranı %11.5 iken, 1990’da % 11.6, 2000’de %11.1, 2007’de 9.3’tür, 2009 yılında ise bu oran %9.2’ye düşmüştür. Bu veriler söz konusu yaş grubunun Sivas ili genelinde hızla azaldığını göstermektedir.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 50–54 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 50–54 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı %4.5 iken, 1990’da % 3.5, 2000’de %4.1, 2007’de % 4.7, 2009 yılında ise %4.9’dur.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 55–59 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 50–54 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı %3.6 iken, 1990’da % 4.0, 2000’de %3.5, 2007’de % 4.1, 2009 yılında ise %4.2’dır.

Bu veriler Sivas ili dışında çalışıp emekli olan nüfusun tekrar Sivas’a göç ettiğini göstermektedir. Bu durum Sivas iline tersine göçün arttığını göstermektedir.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 65–69 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki Sivas ilinin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 65–69 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı % 1.4 iken, 1990’da % 1.9, 2000’de %3.2, 2007’de % 3.0, 2009 yılında ise %3.1’dır.

Sivas ilinin dar aralıklı yaş dağılımında 70–74 yaş grubunun 1985, 1990, 2000, 2007 ve 2009 yıllarındaki ilin genel nüfusuna oranları şu şekildedir: 70–74 yaş grubu arasındaki nüfusun 1985’te il genel nüfusuna oranı % 1.3 iken, 1990’da % 1.9, 2000’de %2.2, 2007’de % 2.4, 2009 yılında ise bu oran %2.2’dır.

Bu veriler bize göstermektedir ki Sivas ili genelinde yaşlı nüfus artmaktadır.

Sivas Valiliği'nin yaptırdığı çevre durum raporunda da (2006: 296) bu çalışmada bulunan benzer sonuçlar şu şekilde ifade edilmektedir: “15–65 yaş grubunu oluşturan kesimin nüfus içerisindeki payı 1990 yılında % 51.40 iken bu oran, 1980 yılında % 58.31 olmuştur. 10 yılı kapsayan dönem içerisinde çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı % 8 azalmıştır. 65 ve fazlasını oluşturan nüfusun 1980–1990 yılları arasında kapsayan dönemde toplam nüfus içerisindeki payında ise %1’lik bir artma olmuştur. 1985 yılında Türkiye genelinde 15–64 çağ nüfusu % 59, 1990 yılında % 60 olmuştur. 0–14 yaş grubu % 37’den % 36’ya düşmüştür.”

Emiroğlu’nun tespitine göre, ülkemizde yaşlı nüfusun büyük çoğunluğu kırsal kesimde yaşar (1988: 29). Emiroğlu’nun bu tespiti Sivas ili için de geçerlidir (Akbulut, 2007: 88).

e. Sivas ilinden gerçekleşen iç göç, Sivas il nüfusunun cinsiyete göre dağılımını etkilemiş midir?

<i>Tablo: 9 (TUIK, 2001 – 2004 Yılları Arası Cinsiyete Göre İlçelerin Verdiği Göç Miktarı)</i>								
Yıllar	2001		2002		2003		2004	
İlçeler	E	K	E	K	E	K	E	K
Merkez	3617	3635	3545	3408	3486	3273	3362	3287
Akıncılar	55	48	47	26	40	28	32	28
Altınyayla	158	176	159	147	136	132	106	121
Doğanşar	24	19	17	22	12	16	20	18
Divriği	95	93	65	69	62	39	67	53
Gemerek	253	225	177	169	134	134	118	147
Gürün	288	254	255	204	203	185	192	169
Gölova	18	21	18	18	14	10	15	9
Hafik	84	80	71	57	55	57	59	48
İmranlı	56	54	49	46	33	40	39	35
Ulaş	97	83	71	76	57	58	36	37
Kangal	301	245	234	215	203	187	159	164
Koyulhisar	119	124	123	116	126	105	82	80
Suşehri	313	360	280	265	274	254	243	238
Şarkışla	390	416	334	355	307	281	314	264
Yıldızeli	734	670	566	572	539	512	476	488
Zara	249	226	176	177	150	155	163	154
Toplam	6851	6729	6187	5942	5831	5466	5483	5340
Yıllar	2005		2006		2007		2008	

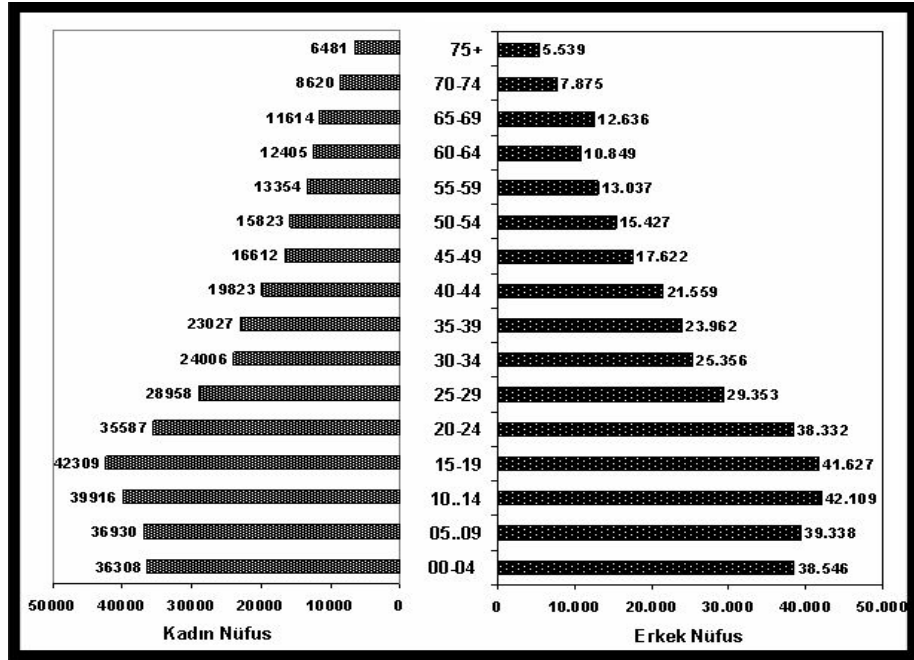
GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

Tablo: 10 (TUİK, 2004 – 2008 Yılları Arası Cinsiyete Göre İlçelerin Verdiği Göç Miktarı)

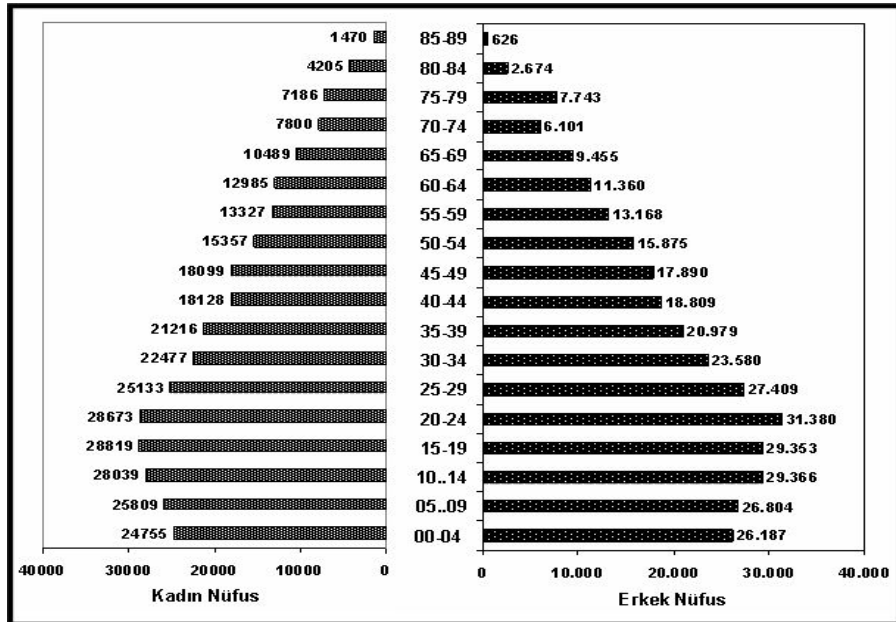
İlçeler	E	K	E	K	E	K	E	K
Merkez	3617	3382	3652	3414	3489	3738	3992	3681
Akıncılar	36	29	27	36	31	17	26	26
Altınyayla	104	114	92	96	86	103	60	49
Doğanşar	13	15	9	10	6	5	8	9
Divriği	50	42	57	39	32	29	29	23
Gemerek	123	90	98	89	106	106	41	50
Gürün	165	131	139	130	149	128	75	71
Gölova	16	14	11	9	1	2	2	5
Hafik	43	33	26	26	26	21	19	17
İmranlı	16	20	16	9	13	13	8	15
Ulaş	59	42	20	20	23	13	15	13
Kangal	135	143	122	106	95	85	66	64
Koyulhisar	82	61	61	60	73	74	51	60
Suşehri	250	219	217	222	197	174	210	206
Şarkışla	273	258	246	234	231	220	151	171
Yıldızeli	432	444	458	448	392	385	278	263
Zara	143	120	122	91	104	103	104	105
Toplam	5557	5157	5373	5039	5114	5216	5135	4828

Tablo 9 ve 10’da görüleceği üzere sekiz yıllık süreçte Sivas ilinden 45.829 erkek, 43.717 kadın nüfusu iç göç etmiştir. Bu rakamlar Sivas ilinden yaşanan göçün daha çok ailesel göç şeklinde olduğunu göstermektedir.

“İç göç Sivas il nüfusunun cinsiyet yapısını etkilemiş midir?” sorusuna cevap aramak için 2009, 2000, 1990 ve 1985 yıllarındaki Sivas il nüfus piramitlerini ve tablo 11’i incelemek gerekir. Bu yıllara ait nüfus piramitleri aşağıda yer almaktadır.

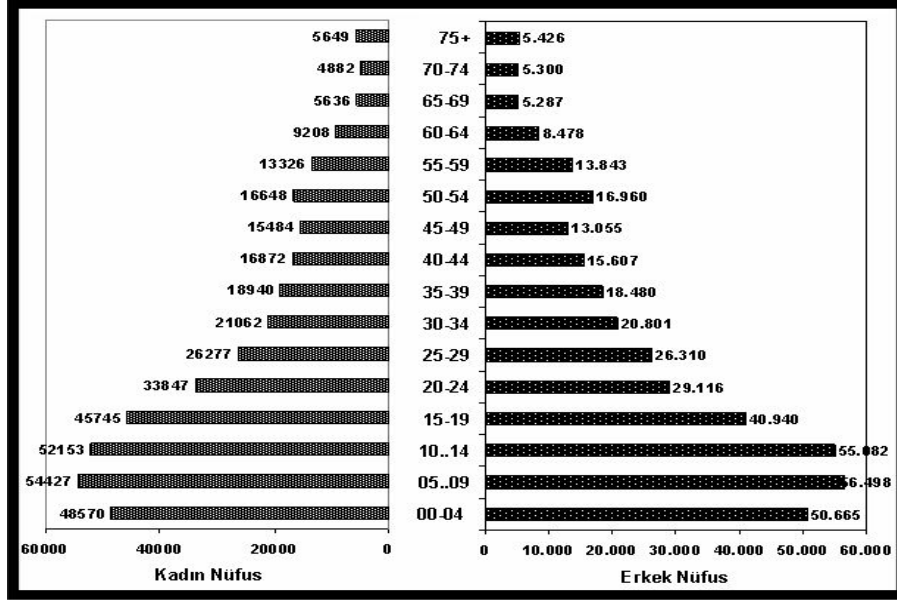

Şekil 1: Sivas'ın Nüfus Piramidi (2009 TÜİK)

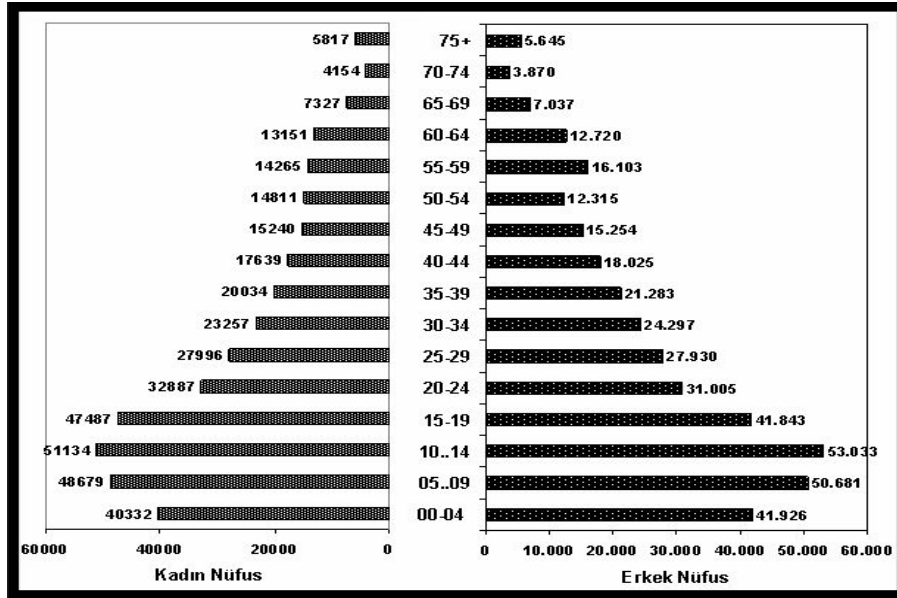

Şekil 2: Sivas'ın Nüfus Piramidi (2000 TÜİK)

GÖÇ HAREKETİNİN NÜFUSUN CİNSİYET VE YAŞ GRUBU ÜZERİNE ETKİSİ (SİVAS ÖRNEĞİ)

Şekil 3: Sivas'ın Nüfus Piramidi (1990 TÜİK)

Şekil 4: Sivas'ın Nüfus Piramidi (1985 TÜİK)

1985 ve 1990 yıllarında Sivas ili genelinde kadın nüfus oranı erkek nüfus oranından fazladır (Tablo 11). Ancak 2000 yılından itibaren il genelinde yaşayan erkek nüfus oranı kadın nüfus oranını geçmiştir. Bu durumda erkek bireylerin tek göç etmemesi önemli bir etkidir. Göç ettikleri yerlere eşlerini de götürmektedirler. Cinsiyet dağılımı il genelinde bir denge oluşturmaktadır.

Tablo 11: Sayım Dönemlerine Göre Kadın Erkek Oranları (TÜİK)				
Sayım Yılları	Erkek (Bin)	%’si	Kadın (Bin)	%’si
2009	318.905	50.35	314.442	49.65
2000	383.254	50.76	371.837	49.24
1990	383.155	49.92	384.326	50.08
1985	382.806	49.57	389.403	50.43

“Cinsiyet oranlarına bakıldığında 1965–70 dönemine kadar göç erkek ağırlıklı iken, zaman içerisinde ailelerin birleşmesi ve kadınların da daha önce göç eden akrabalarının yanına yerleşmek amacıyla göçe iştirak etmeleri neticesinde, 1970–75 döneminde göç eden kadın sayısında erkeklere göre daha fazla bir artış yaşanmıştır” (Başel, 2003: 22).

SONUÇLAR

Türkiye İstatistik Kurumu’nun sayım yıllarına göre yaptığı genel nüfus sayım sonuçlarından ve aynı kurumun adrese dayalı nüfus kayıt sisteminden elde edilen verilere dayalı olarak Sivas ilinden yaşanan göç ile ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Sivas’tan yaşanan göçün yönü ve boyutu sürecinde İstanbul’un önemli bir yeri vardır.
- İstanbul’daki Sivas İl Nüfus Müdürlüğüne kayıtlı bireyler önemli bir yer tutmaktadır. İstanbul il nüfusu içindeki Sivas doğumlu olanların oranı 1950’lerden başlayarak artmış ve 1975 yılında ilk sıraya yerleşerek, günümüze kadar bu yerini korumuştur.
- Sivas İl Nüfus Müdürlüğü’ne kayıtlı bireylerin son dönemde İstanbul’dan sonra en fazla göç ettiği il Kayseri’dir.
- Sivas’tan yaşanan yoğun iç göç sonrasında, il nüfusunun niteliksel yapısı değişmiştir. Sivas ili genelinde sürekli olarak

0–4, 5–9 ve 10–14 yaş gruplarının genel nüfusa oranı sürekli olarak azalmaktadır.

- Sivas ili genelinde 65 yaş ve üzeri yaş grubunun genel nüfusa oranı sürekli olarak artmaktadır. Bu durum tersine göçün olduğunu göstermektedir.
- Sivas ili cinsiyet oranı açısından değerlendirildiğinde, sosyal soruna yol açacak bir farklılık görülmemektedir.
- Sivas ilinden göç edenler genellikle aileleri ile birlikte göç etmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, G., “**Sivas İlinin Başlıca Nüfus Coğrafyası Özellikleri**”, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi Mayıs 2007 Cilt : 31 No:1 83-100, Sivas.
- Atalay, İ., 2005, “ **Genel Beşerî ve Ekonomik Coğrafya**”, Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri, İzmir.
- Başel, H., 2003, “**Sosyal Politika Açısından İç Göçler: Sivas’tan İstanbul’a Göç Örneği**”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Bayhan, V., 1997, “**Türkiye’de İç Göçler ve Anomik Kentleşme Toplum ve Göç**”, s:178 -193, Ankara.
- Denizli, H., 1997. “**Sivas Tarihi ve Anıtları**” Simtaş Matbaacılık, Atatürk Cad. Basın Sitesi no 11, Sivas.
- Doğanay, H., 1994, “**Türkiye Beşeri Coğrafyası**”, Gazi Büro Yayınevi, Ankara.
- Erjem, Y., 2009, “**Mersin’de Göç Kentleşme ve Sosyal Problemler**”, Mersin Valiliği Yayınları, Mersin.
- Karabağ, S. ve Şahin S., (2009), “**Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası**” Gazi Kitapevi, Ankara.
- Garipağaoğlu, N., 1995, “**Sivas İlinde Nüfus Hareketleri**”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:3, Yıl:2, Cilt: 1, s. 79-92. İstanbul.
- Güngördü, E., (2006), “**Türkiye’nin Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası**” Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

- Yürüdü, E., 1997, “**Koyulhisar İlçesinde (Sivas) Göç Hareketleri**”, Doğu Coğrafya Dergisi, S: 20, Erzurum.
- Sanay, E., 1990, “**Doğu Anadolu’nun Sosyo-Kültürel Yapısı**”, 2.bs., Doğu Anadolu’nun Kalkınması ve Sivas’ın Konumu, Sempozyum Bildirileri 3–4 Kasım 1990, Sivas Belediyesi Yayını. Sivas.
- Sivas Valiliği, “**2006 Çevre Durum Raporu**”, 2007, Sivas.
- Şahin, S., 2007, “**Nüfus Gerçeği**”, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Tümertekin, E., 1994, “**Beşerî Coğrafya**” İ.Ü. İletişim Fakültesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul.
- Türkiye İstatistik Kurumu, “**Genel Nüfus Sayım İstatistikleri**”, 1985, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu, “**Genel Nüfus Sayım İstatistikleri**”, 1990, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu, “**Genel Nüfus Sayım İstatistikleri**”, 2000, Ankara.
- www. tuik.gov.tr.